

IN

22.9.2011

Valtiovarainministeriölle

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI ALKOHOLI- JA ALKOHOLIJUOMAUVEROSTA ANNETUN LAIN LIITTEEN MUUTTAMISESTA

Valtiovarainministeriö on kirjeessään 13.9.2011 pyytänyt Päivittäistavarakauppa ry:n (PTY) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamiseksi. PTY kiittää ja esittää lausuntonaan seuraavan.

Oluen ja käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien valmisteveron korottaminen muiden alkoholijuomien valmisteveroa enemmän aiheuttaisi merkittäviä kielteisiä seurauksia elinkeinojen kilpailukykyyn Suomessa ja kansanterveydellisiä haittoja.

Vaikutus elinkeinojen kilpailukykyyn Suomessa

Luonnoksessa esitetty muutos lisäisi edelleen oluen ja käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien hintaeroa Suomen ja Viron välillä sekä kasvattaisi matkustajatuontia merkittävästi. Matkustajatuonti lisääntyisi paitsi risteilylaivoilta, myös Tallinnan Superalkon kaltaisista yrityksistä (www.viinarannasta.ee), jotka tekevät alkoholin hankinnan erittäin houkuttelevaksi edullisten hintojen ja helpon ostamisen avulla. Risteilyhinnat ovat edulliset suhteessa alkoholijuomaostosten arvoon, joten matkalle lähteminen on taloudellisesti kannattavaa. Joissain tapauksissa risteilymatka itsessään on ilmainen kun asiakas sitoutuu ostamaan tietyn matkan alkoholia matkanjärjestäjältä (www.taxfreematkat.com). Huonossa taloudellisessa tilanteessa ostosmatkat Viroon lisääntyvät entisestään ja alkoholin välittäminen myyntiin yleistyy. Myös muu harmaa talous lisääntyy, esimerkiksi veronkierto ravintolatoimissa. Ostosmatkojen myötä Suomessa toimiva kauppa ja muut palvelut menettävät myyntiä ja valtio verotuloja.

Matkustajatuonnin lisääntyminen heikentää kotimaisten valmistajien kilpailukykyä. Kilpailun kiristytessä kotimaisia panimoita on viime vuosina siirtynyt ulkomaiseen omistukseen ja pienempiä panimoita on jouduttu kannattavuusongelmien vuoksi sulkemaan (esim. Hartwallin panimo Torniossa ja Sinebrychoff Porissa).

Oluen veron korotus ja matkustajatuonnin kasvu kiristävät oluen hintakilpailua päivittäistavarakaupassa, mikä heikentää erityisesti pienten myymälöiden kilpailukykyä. Oluen mukana päivittäistavarakaupan suuriin myymälöihin siirtyy myös elintarvikemyyntiä, mikä heikentää edelleen pienten myymälöiden kilpailukykyä entisestään. Lisäksi oluen suhteellisen kilpailukyvyn heikkeneminen väkeviin alkoholijuomiin nähden lisää myyntiä niissä suurissa myymälöissä, joiden yhteydessä on Alko. Tämä kehitys tulee vääjäämättä johtamaan siihen, että kaupan

IN

22.9.2011

palveluverkko heikkenee erityisesti haja-asutusalueella pienten myymälöiden lopettaessa toimintansa.

Terveyspoliittiset vaikutukset

Terveyspoliittisia vaikutuksia arvioitaessa tulee huomioida se, että alkoholin kokonaiskulutus vaikuttaa alkoholin kroonisiin haittoihin, mutta alkoholin kulutuksen akuutit haitat, kuten loukkaantumiset, häiriökäyttäytyminen ja väkivallan teot ovat riippuvaisia myös nautitun alkoholin väkevyydestä.

Perustelumuistion alkoholin kulutusta koskevassa kohdassa todetaan, että väkevien alkoholijuomien kulutus on vähentynyt vuosina 2008 ja 2009 tehtyjen veronkorotusten jälkeen eniten, mitä selittää osittain se, että väkevien alkoholijuomien veroa on korotettu suhteellisesti muita juomia enemmän ja veron osuus hinnasta on korkea. Tähän nähden ristiriitaisesti perustelumuistiossa sosiaali- ja terveysvaikutuksia koskevassa kohdassa jätetään huomiotta se, että luonnoksessa esitetty Alko Oy:n myymien tuotteiden suosiminen verotuksessa tulee väistämättä lisäämään väkevien alkoholijuomien osuutta alkoholin kokonaiskulutuksesta. Samaan aikaan veronkorotusten kanssa toteutettava alkoholijuomien hinnoittelukertoimien alentaminen Alko Oy:ssä vaikuttaa samansuuntaisesti: Oluen hinnan noustessa päivittäistavarakaupassa arviolta 5 % Alko Oy:n tuotteiden hintakilpailukyky paranee.

Pidämme erikoisena sitä, että Alko Oy:n hinnoittelukertoimien muutokset ajoitetaan samanaikaisesti veromuutoksen kanssa. Alko Oy:n myyntiin kohdistuu esityksen mukaan arviolta 40 miljoonan euron alkoholiverorasitteen lisäys, josta valtio kuitenkin rahoittaa 15 miljoonaa euroa alentamalla Alkon hinnoittelukertoimia. Näin arvioituna alkoholimonopolin myymälöissä olevien tuotteiden yhteenlaskettu lisärasite (veromuutos vähennettynä hinnoittelukertoimen muutoksen vaikutuksella) on alle puolet mietojen alkoholijuomien verorasitteen lisäyksestä.

Esityksen sivulla 4 olevaa taulukkoa tarkasteltaessa on silmiinpistävää huomata väkevien alkoholijuomien verotuksen keveys Suomessa suhteessa oluen verotukseen verrattuna esimerkiksi Ruotsiin ja Viroon. Ruotsissa etyylialkoholia verotetaan noin kolminkertaisesti verrattuna olueen ja Virossakin yli 2,6-kertaisesti. Suomessa etyylialkoholia verotetaan vain puolitoistakertaisesti verrattuna olueeseen.

Esityksen sosiaalisia ja terveysvaikutuksia arvioitaessa tulisi huomioida myös se matkustajatuonnin erityispiirre, että matkustajatuonnin tarkoituksena on kerätä kotiin suuri alkoholivarasto, mikä on omiaan lisäämään alkoholin käyttöä ja humalajuomista. Näin ollen matkustajatuontikaan ei ole ainoastaan kilpailu- ja veropoliittinen kysymys, vaan myös kansanterveydellinen ongelma.

Muuta huomioitavaa

Hallitusohjelman mukaan verotuksella on tarkoitus vahvistaa talouskasvua ja työllisyyttä. Kuitenkin on myös tutkittu, että ihmiset, jotka ostavat Virosta alkoholituotteita, ostavat matkoillaan myös muita tuotteita. Tämä on suoraan pois kotimaan myynnistä. Ostovoiman ja verotulojen ohjautuessa yhä enemmän ulkomaille, alkoholiveron korotus ei ainakaan näiltä osin ole hallitusohjelman tavoitteiden mukainen.

IN

22.9.2011

Esityksen mukainen aikataulu on erittäin haastava valmistajille ja päivittäistavarakaupalle, jotka joutuvat nopeasti tekemään merkittäviä muutoksia tuotteiden hinnoitteluun.

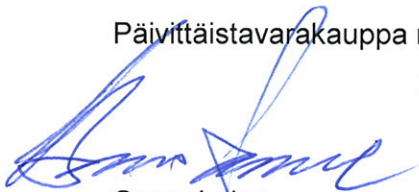
PTY:n esitys

Esitämme edellä mainittuihin kilpailu- ja terveystaloudellisiin vaikutuksiin perustuen, ettei mietojen alkoholijuomien verotusta kiristetä. Toissijaisesti esitämme, että mahdolliset veronkorotukset kohdistetaan samansuuruisina kaikkiin alkoholijuomiin. Tällöin tulee huomioida myös Alko Oy:n hinnoittelukertoimien muutokset niin, että valtion toimien tosiasiallinen vaikutus monopoliyhtiöön on sama kuin muuhunkin kauppaan.

Jos veroja päätetään korottaa, esitämme, että korotus tulee voimaan aikaisintaan 1.3.2012, jotta juomien valmistajat ja kauppa ehtivät tehdä tarvittavat hinnoittelumuutokset.

Kunnioittavasti

Päivittäistavarakauppa ry

Osmo Laine
toimitusjohtaja

Ilkka Nieminen
johtaja